

Rudolf Steiner - Položaj čovjeka u cjelini kozmosa

POLOŽAJ ČOVJEKA U CJELINI KOZMOSA, PLATONOV SVIJET-GODINA

Predavanje, Rudolf Steiner, Dornach, 28. siječanj 1917.

Stenografski zapis, nekorigiran od strane predavača

Danas ću nastojati govoriti o više općenitim stvarima, možda u formi aforističkih razmatranja, a u utorak ću objasniti značaj naše antropozofske duhovne znanosti za sadašnje vrijeme, kao i za evoluciju ljudskog roda. U toj prigodi, također bi želio govoriti o nečemu što je zaista vrijedno razmatranja, što će u jednu ruku biti retrospekcija naših aktivnosti, a u drugu ruku biti će opis određenih stvari koje mogu biti značajne za prosudbu našeg duhovno-znanstvenog pokreta i naše uloge unutar njega. Mislim da je u današnjem trenutku neophodno razmotriti takve stvari pobliže i dati im našu ozbiljnu pažnju.

Početi ću danas sa stvarima koje će nam omogućiti da osjetimo, takoreći, naš položaj u svemiru. Ljudska bića materijalističkog razdoblja osjećaju se, takoreći, napušteno i usamljeno usred svemira. Vidite, ako odrežemo prst, ili ruku, ili amputiramo nogu ljudskog bića, ili ako odvojimo od njega nešto što je povezano s njegovim fizičkim, tjelesnim bićem, on će osjećati da jedan njegov dio pripada cijelom tijelu. U ranijim vremenima ljudske evolucije, ljudska bića su imala različite vrste osjećanja. Nisu samo osjećali da šaka, ruka ili noga, sačinjavaju dio njihova bića, nego su osjećali i da su oni sami dio cjeline. S obzirom na ta ranija vremena, može se govoriti o grupnom egu na potpuno drugačiji način nego to činimo danas; familije i plemena osjećali su, kroz mnoge generacije, da su oni jedinstvo, cjelina. Često smo objašnjavali ove stvari. Ali u ova ranija vremena ljudske evolucije, postojali su i još neki osjećaji u vezi vanjskog fizičkog života: ljudska su bića osjećala, takoreći, da oni stoje unutar cijelog svemira, da su bili formirani iz cijelog svemira. Baš kao što i mi sada osjećamo da su prst ili šaka dijelovi cjeline cijelog organizma, tako su i ljudska bića u dalekoj prošlosti osjećala: sunce je tamo gore, na nebu: putuje svojim kursom; to što čini sunce nije potpuno nevezano s nama; mi smo dio tog prostora kroz koji sunce putuje. I mi smo dio svemira koji mjesec dovodi u određeni ritam. Ukratko, svemir je doživljavao kao veliki organizam i ljudska bića su se osjećala kao njegov dio, kao što prst sada osjeća da je dio tijela. Činjenica da su ti osjećaji i senzacije više ili manje izgubljeni, povezana je u ogromnoj mjeri sa postupnim jačanjem materijalizma. U sadašnje vrijeme, moderna znanost posebno prezire davanje važnosti činjenici da smo unutar svemira. Znanost gleda na ljudsko biće, kao da ono predstavlja individualnu tjelesnost, istražuje jedan njegov dio anatomske i fiziološke, i opisuje zapažanja koja su tako napravljena. Znanost više nema običaj razmatrati ljudsko biće kao člana organizma svemira, ukoliko može biti promatrano fizički.

Ljudsko promatranje, a također i znanstveno promatranje, mora se vratiti na način kontemplacije koji ponovno ujedinjuje ljudsko biće sa cijelim svemirom, s kozmosom. Ljudsko biće mora ponovno osjećati da stoji unutar cijelog svemira. Više neće biti u stanju to napraviti na isti način kako je to bilo u prošlosti; to mora postići proširujući apstraktnu znanost sadašnjeg vremena i kontemplirajući pojedino ljudsko biće pomoću nekih konačnih ideja i pretpostavki; Naznačiti ću neke od ovih ideja, da bi pokazao smjer u kojem mora ići buduće znanstveno razmišljanje, samo ovo buduće razmišljanje će u isto vrijeme biti humanije nego naša moderna znanstvena misao, i ovaj novi način promišljanja mora se pojaviti ako želimo našu svijest ponovno naći unutar kozmičke cjeline.

Vi znate da takozvana proljetna točka, takoreći, točka gdje sunce izlazi u proljeće, ne može uvijek biti nađena na istom mjestu, nego da napreduje. Napreduje uzduž kruga kojeg označavamo kao Zodijak. Mi znamo da je ova proljetna točka određena. — i bila je uvijek određena na duži period, od kada čovječanstvo može misliti — sa određivanjem mjesta u Zodijaku koje odgovara proljetnoj točki. U 8-om stoljeću prije Misterija na Golgoti, pa do otprilike 15t-og stoljeća nakon Misterija na Golgoti, sunce je moglo biti viđeno kako izlazi u proljeće u znaku Ovna, ali ne uvijek na istom mjestu, jer proljetna točka, točka gdje sunce izlazi, stalno napreduje. Tijekom prije spomenutog razdoblja ono putuje znakom Ovna. Od tog vremena, proljetna točka je napredovala do znaka Riba. Moram naročito napomenuti da moderna astronomija ne radi svoje proračune prema osnovama ovih znakova, tako da kalendar još uvijek pokazuje da je proljetna točka u znaku Ovna, gdje u stvarnosti nije. Astronomija nastavlja prihvaćene ideje iz prethodnog vremenskog perioda i jednostavno dijeli cijeli krug Zodijaka na dvanaest dijelova, potpuno ignorirajući same znakove i jednostavno određujući svaki dvanaesti dio kruga kao znak Zodijaka; ova podjela će biti održavana čak iako proljetna točka napreduje. Naš vlastiti kalendar, umjesto toga, pokazuje kako stvari stvarno stoje. Ali ovo nije toliko važno, za sada. Esencijalna stvar za zapamtiti je ta da proljetna točka napreduje preko cijelog kruga Zodijaka, tako da je točka gdje sunce izlazi uvijek malo pomaknuta. Proljetna točka mora napredovati preko cijelog Zodijaka da bi se ponovno vratila na mjesto polaska. Vrijeme potrebno za ovo biti će oko 25,920 godina. Ovih 25,920 godina su također označavani kao tzv. PLATONOVA GODINA. Dakle, platonova godina je godina velikog trajanja. Ona obuhvaća vrijeme potrebno proljetnoj točki, točki gdje sunce izlazi u proljeće, da proputuje kroz Zodijak. Vrijeme potrebno da se točka izlaska sunca ponovno vrati na točku polaska obuhvaća prema tome 25,920 godina. Točne indikacije variraju prema različitim proračunima, ali za sada točne slike nisu toliko važne; esencijalna stvar koja se treba roditi u umu je ritam koji ove slike sadrže. Moguće je zamisliti da je veliki svjetski ritam sadržan u činjenici da ovo kretanje, zbog razloga koje sam upravo objasnio, uvijek se ponovno vraća na svoju polazišnu točku nakon 25,920 godina.

Prema tome možemo kazati: Ovih 25,920 godina su najznačajnije za život sunca, jer za vrijeme tog perioda sunčeva života, sunce prolazi kroz sjedinjenje, kroz pravo sjedinjenje, kompletnu cjelinu. Slijedećih 25,920 godina su ponavljanje. Prema tome dobivamo ritmičko ponavljanje ovog sjedinjenja, koje traje 25,920 godina.

Nakon što smo razmotrili ovu veliku svjetsku godinu, sada ćemo razmotriti nešto što je prilično maleno i intimno je povezano s našim životom između rođenja i smrti, takoreći, s našim životom, toliko dugo koliko smo ljudska bića fizičkog svijeta. Razmotrimo ovo, za početak. Bez ikakve sumnje, disanje, koje se sastoji od jednog udisaja i jednog izdisaja, je najvažnije za naš život unutar fizičkog tijela; naš fizički život je, na koncu, temeljen na činjenici da je dah uvučen i ponovno poslan vani. Kada bi naš respiratorni proces bio prekinut, mi ne bismo mogli živjeti, fizički. Disanje je zaista nešto vrlo značajno. Naš dah donosi nam zrak, koji nas ispunjava životom, na način kako to može; kroz naš organizam, mi transformiramo ovaj zrak, tako da on postaje mrtav zrak, koji bi nas ubio kada bismo ga

udisali ponovno u stanju kakav je neposredno nakon što smo ga izdahnuli.

U prosjeku, ljudsko biće diše 18 puta u minuti. Ovo može, naravno, varirati, jer naše disanje je različito u mladosti, a i u starijoj dobi, ali ako uzmemo prosjek, doći ćemo do normalne slike disanja, 18 disanja u minuti. Dakle mi obnavljamo naš život ritmički 18 puta u minuti. Sada pogledajmo koliko to često radimo u jednom danu. U jednom satu bilo bi jednako $18 \times 60 = 1080$. U 24 sata: $1080 \times 24 = 25,920$, odnosno, 25,920 puta.

Vidite, način na koji naš život uzima svoj tijek u jednom danu, ima vrlo naročiti ritam. Ako uzmemo jedno disanje kao sjedinjenje, kao životno-sjedinjenje, ovo je vrlo značajno za nas, jer je naš život održavan sa ritmičkim ponavljanjem disanja. Jedan dan daje nam točno isti broj respiratornih ritmova, kao i broj godina koje su suncu potrebne da vrati svoju proljetnu točku na mjesto polaska.. Možemo reći: ako zamislimo da je jedno disanje jedna godina u minijaturi, mi prođemo kroz platonovu godinu u minijaturi, tako da u jednom danu imamo reprodukciju, mikrokozmičku reprodukciju, jedne platonove godine. Ovo je iznimno važno, jer nam pokazuje da naš respiratorni proces, takoreći, nešto što se događa unutar ljudskog bića, da je podložan istom ritmu — razlikujući se samo vremenski — kao i ritam koji, na velikoj skali, leži kao osnova ritma sunčevog kursa.

Važno je da smjestimo ovakvu činjenicu ispred naše duše. Jer ako pretvorimo u osjećaj ono što ovo objašnjenje daje, taj osjećaj bi bio takav kao da nam kaže: Mi smo reprodukcija makrokozmosa. To nije samo fraza, niti samo prazan govor, ako kažemo da je čovjek slika makrokozmosa, jer ovo može biti detaljno dokazano. Pomoću ovoga također možete osjetiti zvukovni temelj svih zakona koji dolaze iz duhovne znanosti, jer su svi temeljeni na ovom intimnom poznavanju unutarnjih veza, koje postoje u univerzumu, ali nije uvijek moguće jasno uvidjeti svaki detalj.

Kada razmatramo ovakve stvari, trebali bi, naravno, shvatiti, iznad sveg ostalog, da je ljudsko biće djelomično odvojeno od cjeline univerzuma. Gledajući kao cjelinu, ono stoji unutar ritma univerzuma, ali u isto vrijeme ono je, na određeni način, slobodno; ono mijenja određene stvari, dakle nema POTPUNE harmonije, u svakom slučaju. Mogućnost ljudske slobode leži u velikoj činjenici da potpuna harmonija uvijek ne postoji. Međutim, harmonija, koja postoji kao cjelina, sadrži činjenicu da čovjek stoji unutar cijelog kozmosa...

Promatranja koja sam upravo napravio, morala su biti napravljena iz posebnog razloga, tako da stvari koje ću vam sada reći ne budu krivo shvaćene. Nakon razmatranja disanja, razmotrimo sada veći životni element, slijedeći veći životni element, to su, izmjenljivi uvjeti BUDNOSTI I SPAVANJA. Na naše disanje možemo gledati kao na najmanji životni element. Ali razmotrimo sada izmjenljiva stanja spavanja i budnosti.. Zaista, na određeni način, možemo razmatrati smjenu spavanja i budnosti kao analogiju procesa disanja.

Znate da sam često opisivao kako uzimamo astralno tijelo i ego kada se budimo, i kako ih puštamo vani kada padnemo u san; često sam ovo opisivao kao disanje, kao dah koji je uzet i poslan ponovo vani za vrijeme trajanja jednog dana i jedne noći. Možemo ovo kontemplirati i u daleko više materijalističkom smislu. Kada dišemo, zrak ulazi unutra i izlazi vani. Zrak je prema tome povučen unutra i izbačen ponovo vani, tako da ovaj proces jednostavno postavlja u oscilaciju materijalnu supstancu: unutra i vani, unutra i vani. Na potpuno sličan način, možemo gledati ritmički proces u izmjeni stanja spavanja i budnosti. Jer kada uzimamo u sebe naš ego i naše astralno tijelo, pri jutarnjem buđenju, naše eteričko tijelo je gumuto natrag ... gumuto je natrag iz glave, više u druge dijelove našeg organizma. A kada još jednom zaspemo, i pošaljemo naše astralno tijelo i ego vani izvan našeg tijela, tada možemo primjetiti, na primjer, da se naše eteričko tijelo širi vani u našoj glavi,

na isti način kako se širi i svim nižim dijelovima našeg tijela. Dakle imamo neprekidan ritmički proces. Eteričko tijelo je gurnuto dolje - i mi se budimo; ono ostaje dolje dok god smo budni. Kada padnemo u san, ono je još jednom gurnuto gore, u glavu. I tako ono ide gore i dolje, gore i dolje, u tijeku od 24 sata, baš kao i naš dah što ide unutra i vani, unutra i vani. Dakle, imamo eterički pokret, koji se zbiva u tijeku od 24 sata. Naravno, također možemo naći i nepravilnosti kod ljudskog bića, jer njegova sposobnost slobode, njegov stupanj slobode, je temeljen na ovome; međutim, u cjelini, stvari koje sam vam objasnio mogu biti uzete kao valjane.

Sada možemo reći: Nešto, dakle, diše u nama, ipak postoji i druga vrsta disanja, to je nešto što se diže i pada... to diše u nama u ritmu jednog dana, na isti način na koji nešto diše u nama u ritmu 1/18 minute. Nešto diše u nama u ritmu jednog dana. Sada pogledajmo da li to što diše u nama u ritmu jednog dana, da li dizanje i padanje našeg eteričkog tijela, koje dakle diše unutar nas, također prikazuje nešto što nalikuje kružnom kretanju, i vraća se u točku odlaska. U tom slučaju, morali bi istražiti što 25,920 dana zaista jesu. Jer 25,920 ovih disanja, u kojima eteričko raste i pada, trebali bi odgovarati, u svom rastu i padanju, reprodukciji platonove godine. Baš kao što jedan dan odgovara za 25,920 respiracija, tako bi i 25,920 dana trebali odgovarati nečemu u ljudskom životu. Koliko godina ima u 25,920 dana? Pogledajmo.

Uzmimo da godina ima prosjek od 365.25 dana, napravimo dijeljenje i tada bi morali dobiti kao rezultat dijeljenja

$$25,920 : 365.25 = \text{oko } 71$$

možemo reći, oko 71 godina, što je prosječno trajanje ljudskog života. Naravno, ljudsko biće ima svoju slobodu i često može doseći mnogo veću starost. Ali znate da je patrijarhalna dob označena kao 70 godina. Dakle imamo trajanje ljudskog života jednako 25,920 dana, 25,920 takvih velikih disanja! Još jednom, dobili smo ciklus koji na divan način mikrokozmički reproducira makrokozmička zbivanja. Dakle možemo reći: Ako živimo jedan dan, reproduciramo platonov svijet-godinu sa naših 25,920 respiracija; ako živimo 71 godinu, opet reproduciramo platonovu godinu sa 25,920 velikih disanja, sa dizanjem i padanjem koji su vezani sa buđenjem i padanjem u san.

Sada možemo ići dalje na nešto što bi nas odvelo predaleko, kada bi danas detaljno objašnjavao; ali dati ću indicije, što se može činiti okultno. Mi smo okruženi zrakom. Zrak daje mogućnosti za naš najbliži životni element, koji zauzima mjesto u ritmu našeg disanja. Mi dakle uzimamo ovaj ritam od zraka, koji postoji na zemlji. Tko nam daje drugi ritam? — Sama zemlja. Pošto je ovaj ritam reguliran činjenicom da se zemlja okreće oko vlastite osi, ako želimo govoriti u modernom astronomskom smislu; okreće se oko vlastite osi za vrijeme promjene dana i noći. Dakle možemo reći: Zrak diše u nama kada naš dah ide unutra i vani. Preko kružnog kretanja oko vlastite osi, preko promjene dana i noći, zemlja diše u nama i uzrokuje da se probudimo i da zaspemo, zemlja diše i pulsira u nama. U odnosu na zemlju, trajanje našeg života može sada biti promatrano kao jedan dan živog bića, koje napravi svoj dah za vrijeme trajanja jedne noći i jednog dana, a ne za vrijeme trajanja 1/18 minute. Za takvo biće, 70 godina bilo bi jednako jednom danu; u 70 godina proživjelo bi jedan od svojih dana. A promjene dana i noći, u uobičajenom smislu, predstavljaju disanje tog bića.

Vidite, ovo nam omogućava da osjetimo da stojimo unutar obuhvatnijeg života, koji jedino ima duže disanje; takoreći, disanje koje ima svoj tijek u ritmu od 24 sata — i duži dan, naime, 70-71 godinu. Možemo dakle osjećati sebe unutar živog bića, čiji puls i ritam disanja su mnogo duži nego naši. To vam pokazuje da je potpuno ispravno govoriti o mikrokozmosu kao o slici makrokozmosa, jer reproduktivost može biti prikazana brojevima. Kada mi dakle kažemo: Zrak diše unutar nas, koristi

sebe gore dok istovremeno diše unutar nas, i zemaljski element diše unutar nas, utoliko što mi pripadamo većem životu-Biću, možemo eventualno postaviti pitanje: Možda nismo samo povezani sa zrakom na zemlji, i sa cijelom zemljom i njenim ritmovima dana i noći, već također i sa izlaskom sunca, sa njegovim povratkom na polaznu točku u tijeku jedne platonove godine? Možda smo na neki način povezani i s tim?

Ove stvari su od velikog značaja. Međutim moderna znanost prolazi kraj njih, kao da uopće ne postoje, jer ovakve stvari nisu uzete u razmatranje kod moderne znanosti. Na vrlo opipljiv način, ja sam jednom prešao razliku između moderne znanosti i takve znanosti kakva se mora pojaviti jednog dana. Možda sam vam već rekao da sam u jesen 1889 bio pozvan da učestvujem u Goethe i Schiller Arhivu u Weimar-u, za pripremu Goethe-ovih znanstvenih spisa, koje sam onda izvukao za veće Weimar-sko izdanje Goethe-ovih djela, tzv. "Sophia Edition". Moj zadatak je bio da proučim dokumente ostavljene od Goethe-a — sve povezano sa njegovim anatomskim, fiziološkim, zoološkim, botaničkim, mineraloškim, geološkim i također meteorološkim studijama. Goethe je napravio iznimno brojna promatranja vremena, u tijeku jedne godine. Pratio je promatranja vremena posebno u vezi s visinom tlaka zraka, i vrlo je iznenađujuće vidjeti veliki broj grafikona koje je iscrtao u meteorološke svrhe. Mnoge od ovih karata nisu objavljene, neke su reproducirane u mom izdanju, ali vrlo malo od ovog materijala je objavljeno. Baš kao što se toplinske krivulje danas registriraju, tako je Goethe registrirao visine tlaka na određenom mjestu, zapravo, na više mjesta, prema grafikonima, tako da je označavao visinu tlaka za određeni dan. Tada ih je promatrao par sati poslije, pa opet par sati poslije, i dalje tako. To je radio za cijele mjesece, i tako pokušavao otkriti krivulje koje povezuju različite lokacije.

Moderna znanost još nije daleko odmakla u korištenju barometričkih krivulja. Goethe je studirao ove krivulje, jer je vidio u njima gotovo analogiju ritma koji je registriran na temperaturnim grafikonima; takoreći, želio je pronaći vrstu ritma zemlje, stalan regularni ritam, naravno. Na što je Goethe zapravo ciljao? — Želio je dokazati da oscilacije visine tlaka u tijeku jedne godine nisu toliko nepravilne koliko standardna meteorologija pretpostavlja da jesu, već da imaju izvjesnu pravilnost, koju jedino mijenjaju niži vremenski uvjeti. Goethe je želio dokazati da gravitacija zemlje predstavlja njeno disanje, u tijeku jedne godine; želio je ukazati na jednu stvar koja se isto javlja kod ljudskog disanja. To je ono što je želio ponovno otkriti u visinama tlaka. U budućnosti, OVAKVA vrsta znanstvenog promatranja će rasti, jer će mikrokozmički i makrokozmički procesi ponovno biti istraživani. Goethe je nacrtao priličan broj grafikona, da bi studirao ritam zemlje, njeno disanje, dah zemlje koji ide unutra i vani, kao što je sam naznačio.

Također u ovoj vezi, možete prema tome vidjeti kako kod Goethe-a možemo naći težnju za načinom rada kakav će se kod znanosti pojaviti u budućnosti. U isto vrijeme, imamo sliku velike upornosti kod Goethe-a; u cilju da postigne rezultate koje je stvarno i postigao. Kod Goethe-a, nikada ne nalazimo čiste izjave, kako je to često kod drugih. Kada drugi često govore o ritmu zemlje, oni jedino misle na sliku, metaforu, i to za njih nije ništa osim pogleda. Međutim kada Goethe daje izjavu, koju obično rekapitulira u tri ili četiri rečenice ... na primjer, kada on kaže da zemlja diše unutra i vani ... tada on uvijek crta dobar broj tabela i grafikona na kojima temelji svoje izjave, i iza njega uvijek postoji stvarno iskustvo, a budući da većina ljudi kaže: "Stvarno iskustvo! Ovo je samo eho, magla!" Goethe nam posebno može pokazati da je neophodno da imamo nešto iza nas kada god dajemo izjavu.

Također na ovaj način, možemo doći do točke kada prepoznamo da sama zemlja diše kao da je veliko živo biće.

Sada pokušajmo vidjeti da li je moguće govoriti o sličnom disajnom procesu kada smjestimo sebe unutar cijele platonove godine sunca. U tom slučaju, mi bi imali 25,920 godina. Sada promotrimo tih

25,920 godina kao JEDNU godinu i istražimo njen odnos prema jednom danu. Ako želimo razmotriti cijelu platonovu godinu kao jednu godinu i ako tada želimo otkriti što će činiti jedan od njenih dana, moramo je podijeliti sa 365V4, i ovo će nam dati jedan dan. Ako cjelina predstavlja jednu godinu i ako je podijelimo sa 365V4, dobivamo JEDAN dan. Pogledajmo koji rezultat imamo kada podijelimo 25,920 godina sa 365V4. Dobijemo 71 godinu, što je trajanje ljudskog života. Drugim riječima: trajanje ljudskog života jednako je jednom danu unutar cijele platonove godine. U usporedbi s dužinom ljudskog života, cijela platonova godina može dakle biti razmatrana na takav način da mi sami, kao fizička bića koja prolaze dužinu našeg ljudskog života, smo izdahnuti od strane onog što je aktivno unutar cijele platonove godine, i u tom slučaju, 71 godina, uzeta u obzir kao JEDAN DAN, odgovara jednom dahu tog bića koje prolazi kroz platonovu godinu.

Unutar 1/18 minute, mi smo dakle životni članovi zraka; unutar jednog dana, mi smo životni članovi zemlje; unutar trajanja našeg života, možemo promatrati sebe na takav način da u trenutku našeg rođenja mi smo izdahnuti vani od strane tako velikog bića za kojeg je platonova godina ekvivalent za jednu godinu; mi smo izdahnuti vani i udahnuti ponovno unutra za vrijeme jednog od njegovih dana. Ako razmatramo naše fizičko tijelo, mi imamo unutar našeg fizičkog tijela koje prolazi kroz svoju patrijarhalnu dob, jedan dah tog velikog bića, čiji život je tako dug, da 25,920 godina odgovara jednoj godini. Naša patrijarhalna dob (71 godina) je u tom slučaju ekvivalent za jedan dan tog bića. Ako dakle mislimo na biće koje živi zajedno sa našom zemljom, smjenjujući dan i noć u trajanju od 24 sata, to će predstavljati jedan dah za naše eteričko tijelo; stvarno disanje našeg astralnog tijela biti će ekvivalent 1/18 minute.

Ovdje imate analogiju za vrlo staru izreku. Razmotrite slijedeću činjenicu: U drevna vremena, ljudi su zamišljali nešto što je označavano kao dani i noći Brahma-e. Ovdje imate analogiju. Sada zamislite duhovno biće, za kog je naših 71 godina ekvivalent za jedan dah zraka; u tom slučaju, mi bismo bili dah tog bića. Preko činjenice da smo smješteni u svijet, kao mala djeca kada smo rođeni, mi smo izdahnuti od tog bića koje prolazi kroz platonovu godinu, kao da je bila jedna godina, bića koje dakle broji svoje godine u platonovim godinama. To biće prema tome izdahne nas vani u svemir i kada umremo ponovno smo udahne. Mi smo dakle izdahnuti vani i udahnuti ponovno unutra.

Sada se vratimo na zemlju. Ona nas udahne unutra i izdahne vani u tijeku jednog dana. I pođimo sada u zrak, koji čini dio zemlje. On nas udahne unutra i vani u 1/18 minute; još uvijek broj 25,920 predstavlja povratak na točku odlaska. Ovo nam pokazuje pravilni ritam; osjećamo da smo unutar univerzuma; učimo se da znamo da ljudski život, i jedan dan u ljudskom životu, je, za veća i obuhvatnija bića, ekvivalentan dahu koji mi sami crpimo u vlastitom životu. I ako podignemo ovo znanje preko naših osjećaja; stara priča, prema kojoj smo postavljeni u njedra univerzuma, dobiva izniman značaj.

Ove stvari nesumnjivo leže na znanstvenom načinu gledanja na stvari, i da bi ispravno koristili ove izračune, koji su svima poznati i mogu se naći u svakoj enciklopediji, trebati ćemo samo duhovno znanstveno stanovište. Ako se ovi proračuni jednom upotrijebe na pravi način i prepozna njihova vrijednost, veza sa duhovnom znanošću, sa antropozofskom duhovnom znanošću, biti će nađena unutar naše uobičajene znanosti.

Na sličan način, naći ćemo da je sve, zaista sve, određeno zakonima brojeva i mjere. Biblijske riječi, da je sve u svemiru određeno prema zakonu brojeva i mjere, bi u tom slučaju dobile duboki značaj kroz ljudsku znanost.

Nastavimo dalje. Što je povezano s našim disanjem, gotovo zavisno od disanja? To je naš GOVOR.

Zaista, sa organskog stajališta, govor je povezan sa našim disajnim procesom. Govor ne samo da dolazi kroz isti organ, već je također povezan s našim disanjem; takoreći, sa onim što je sadržano u ritmu od 1/18 minute. To je kako mi govorimo, i naši prijatelji pokraj nas govore na isti način. Što se tiče respiratornog ritma, ljudska bića u našem okruženju govore u skladu sa zrakom koji je na zemlji i koji nas okružuje.

Sada bi iz ovoga mogli zaključiti da je također ritam disanja koji je povezan sa danom i noći, povezan na određeni način s govorom, općenjem govorom, ali u ovom slučaju sa bićima koja pripadaju organizmu zemlje; ona pripadaju organizmu zemlje na isti način na koji ljudska bića pripadaju zraku — općenje govorom sa bićima određene vrste.

Mudrost koja je bila prenesena ljudskim bićima daleke prošlosti od strane viših bića, nije im bila prenesena na način koji je povezan sa ritmom disanja od 1/18 minute, već je bila povezana sa ritmom disanja koji ima dan kao svoje sjedinjenje. U ta drevna vremena, ljudska bića nisu mogla učiti tako brzo; bila su primorana čekati, dok riječi određene dužine ne budu izgovorene, što odgovara dahu koji uzima 24 sata. Ovo je kako je drevna mudrost nastajala, i čak danas ova činjenica leži u osnovi stvari i može se prepoznati u raznim tradicijama. Drevna mudrost došla je od viših bića, koja su povezana sa zemljom na isti način na koji smo mi povezani sa zrakom, i ta viša bića su pristupili ljudskim bićima. Oni koji sada rade na njihov način sve do inicijacija, još mogu osjetiti nešto od ovoga. Jer stvari koje su nam prenošene tako da je duhovni svijet pristupio nama, su daleko sporije nego stvari koje su nam prenešene na krilima našeg uobičajenog procesiranja zraka.

Iz ovog razloga, važno je da oni koji imaju stremljenja poslije inicijacije moraju naučiti osjetiti u sebi veliki značaj prijelaznih stanja padanja u san i buđenja. Kada padamo u san i kada se budimo, u ovim prijelazima, možemo osjetiti više nego bilo gdje ono što duhovna bića misteriozno dijele sa nama; samo na kasnijem nivou ovo prelazi, do određene točke, pod našu kontrolu. Ako želimo dobiti pristup u svijet koji je boravište mrtvih, raditi ćemo ispravno ako širimo svijest na činjenici da nam mrtvi najlakše govore za vrijeme trenutaka kada padamo u san i kada se budimo. Njima je teže da dopru do nas kada zaspemo, jer tada po pravilu prelazimo u nesvjesno stanje, tako da ne čujemo što nam mrtvi žele reći. Ali kada se budimo, i kada smo dosegli točku da imamo jasnu svijest da se budimo, ovaj trenutak biti će najbolji za stupanje u komunikaciju s mrtvima — posebno trenutak buđenja. Moramo pokušati, međutim, imati punu kontrolu trenutka buđenja. Imati punu kontrolu trenutka buđenja znači, drugim riječima, da se trebamo nastojati probuditi bez da odmah pređemo u dnevno svjetlo. Možda ćete se upoznati s posebnim pravilom, — možete to zvati praznovjermem ako želite — prema kojem ne bismo smjeli pogledati kroz prozor i prema svjetlu ako san želimo donijeti u sjećanje, jer ako pogledamo svjetlo san ćemo lako zaboraviti. Ovo posebno vrijedi za fina zapažanja koja nam dolaze iz duhovnog svijeta. Moramo nastojati, takoreći, da se budimo u mraku, ali u mraku koji je svjesno napravljen, tako da izbjegnemo slušanje zvukova i otvaranje očiju. Moramo nastojati, svjesno, i bez da odmah uđemo u život dana, da se probudimo, i ovo će nam najbolje od svega omogućiti da zapazimo komunikaciju koja nam dolazi iz duhovnog svijeta.

Sada možete reći: U tom slučaju, primiti ćemo vrlo malo kroz takav način komunikacije u tijeku našeg života. Samo zamislite koliko bi to bilo teško, kada bi tijekom našeg života imali mogućnost primanja samo toliko komunikacije koliko normalno primimo za jedan dan! To bi bilo dovoljno, ali ne bi mogli to iskoristiti, jer tu je naše djetinjstvo, itd. Ali zemlja sudjeluje i (molim imajte to na umu) uzima ovu komunikaciju unutar svog eteričkog tijela, i jer te stvari ostaju zapisane u ETERU ZEMLJE one se tu mogu i proučavati. Druga zaokružena komunikacija koja nam je prenesena od strane bića čiji životni element je platonova godina, može se proučavati u ETERU SUNCA koji ispunjava cijeli svijet; oni mogu biti proučavani na način opisan na različitim mjestima u "KNOWLEDGE OF THE HIGHER

WORLDS" i u ostalim knjigama.

Prema tome možete vidjeti da ograda može biti spuštена, koja spaja standardnu znanost i duhovnu znanost. Ali naravno, onaj tko nije upoznat sa duhovnom znanostu, teško će moći pravilno upotrijebiti znanje koje standardna znanost može pribaviti. Međutim, oni, koji imaju duhovno znanstveni mentalitet, nemaju ni trunku sumnje kada prilaze ovim stvarima, da će doći vrijeme kada će standardna vanjska znanost i duhovna znanost biti združeni.

Rekao sam vam da sam objasnio samo jedan aspekt ovih stvari, naime, njihov ritmički tijek, koji je sadržan u disanju. Nadalje postoje mnoge stvari koje mogu biti prikazane izračunima, tako prikazujući harmoniju i povezanost između mikrokozmosa i makrokozmosa. Zaista, moguće je steći dubok osjećaj za ovu harmoničnu povezanost.

Ovaj tip osjećaja je još bio prenošen starim posvećenicima u Misterijima, sve do petnaestog stoljeća. Prije tog vremena, mogli su samo primiti nešto u obliku znanosti, kada su im njihovi učitelji željeli prenijeti osjećaj da stoje u središtu univerzuma. Ovo, ponovno, karakterizira materijalističko doba, da danas mi možemo primiti znanje bez da smo na ijedan način pripremljeni za to znanje što se tiče naših osjećaja. U uvodu u prvo poglavlje od "CHRISTIANITY AS A MYSTICAL FACT," već je pridavana pažnja ovoj činjenici sa naznačavanjem da su u Misterijima, prvo kultivirani određeni osjećaji, prije nego se razmatralo prikupljanje znanja.

Posebno važan osjećaj je onaj u vezi harmonije između mikrokozmosa i makrokozmosa [Pogledajte poveznicu "MACROCOSM AND MICROCOSM" Rudolf Steiner.], i ako želimo još jednom pribaviti pravi koncept u odnosu na stvari koje su danas čista apstrakcija, bilo bi važno da kultiviramo taj osjećaj.

Što bi trebala biti nacija, u sadašnjem apstraktnom, materijalističkom dobu? Određeni broj ljudi koji govori isti jezik. Materijalističko doba je, naravno, nesposobno prosuditi pravu esenciju i biće nacije, gledanu kao individualitet — činjenicu koju smo često razmatrali.

Kada mi govorimo o esenciji i biću nacije, govorimo o nedvosmislenom individualitetu, o stvarnom individualnom biću. To je kako mi govorimo o karakteru nacije. Ali, materijalizam u naciji samo vidi broj ljudi koji govore istim jezikom. To je apstraktan koncept, koji nema ništa sa stvarnim i konkretnim bićem nacije.

Što proizlazi iz činjenice da mi ne polazimo od apstraktnog koncepta već od stvarnog bića, kada govorimo o naciji ili o karakteru nacije? Što proizlazi iz ovog? — Vi ćete reći: Teozofija nam omogućava da studiramo ljudsko biće: njegovo fizičko tijelo, njegovo eteričko tijelo, njegovo astralno tijelo, njegov ego — ovo je kako mi kontempliramo ljudsko biće; Ako je i nacija također stvarno biće, onda i biće nacije možemo promatrati na ovaj način, i čak i za biće nacije mi možemo pretpostaviti postojanje određenih dijelova i članova. Ovo je argument koji možete podastrijeti.

To se zaista može učiniti! Također i druga bića, koja postoje iznad ljudskih bića i koja su realna baš kao i čovjek, proučavana su u originalnom okultizmu. Ali različiti članovi ovih bića mogu biti viđeni drugdje nego u slučaju čovjeka. Jer kada bi duša naroda imala iste članove kao i ljudsko biće, bila bi ljudsko biće; ali duša naroda nije ljudsko biće, to je potpuno drugačija vrsta bića.

U slučaju duša naroda, moramo zbilja promatrati pojedinačne duše naroda i tada možemo imati ideju kakve su one stvarno. Ne možemo generalizirati, jer bi nas to vodilo u apstrakciju. Ne možemo

generalizirati, i iz tog razloga, možemo samo govoriti, takoreći, u obliku primjera.

Hajdemo, dakle, razmotriti jednu posebnu dušu naroda, onu koja sada određuje, na primjer, talijansku naciju, ukoliko je nacija određena u svim svojim detaljima sa dušom naroda. Hajdemo razmotriti jednu posebnu dušu naroda i upitati: Kako možemo govoriti o ovoj posebnoj duši naroda? [Usporedba: "THE MISSION OF THE INDIVIDUAL FOLK-SOULS IN CONNECTION WITH THE GERMANIC NORTHERN MYTHOLOGY"] Ako bismo govorili o njoj na isti način na koji govorimo o ljudskom biću, da ima, na primjer, fizičko tijelo, mi stvarno mislimo, kada govorimo o čovjekovom fizičkom tijelu, da ono sadrži određene alkalne supstance, određene mineralne supstance, i da je 5% njega čvrsto, dok je ostalo tekuće i plinovito. Sve ovo čini čovjekovo fizičko tijelo. Kada govorimo o duši naroda, na primjer, o talijanskoj duši naroda, ne možemo kazati da ima ljudsko tijelo, pa ipak ima nešto što, može biti uspoređeno s fizičkim tijelom. Ali njeno fizičko tijelo ne sadrži alkalne supstance, niti ima čvrstih dijelova; fizičko tijelo talijanske duše naroda ne sastoji se niti od tekućih dijelova (što ne isključuje da neka druga duša naroda može sadržavati tekuće dijelove); talijanska duša naroda nema tekućih dijelova, ali ona počinje sa plinovitim dijelovima. Ona nema tekućih dijelova, ili drugih čvrstih dijelova, ali tijelo talijanske duše naroda je istkano od zraka, koji je njena NAJČVRŠĆA materijalna supstanca; sve ostalo u njoj je manje kompaktno.

Dakle, kada kažemo da ljudsko biće sadrži ZEMALJSKU supstancu, moramo reći, u slučaju talijanske duše naroda, da ona sadrži, kao početnu, ZRAČNU supstancu. A ondje gdje ljudska bića imaju VODENE supstance, tamo talijanska duša naroda ima VRUĆINU, TOPLINU. Ljudsko biće diše ZRAČNE supstance unutra i vani — talijanska duša naroda SVJETLO. U slučaju talijanske duše naroda, svjetlo odgovara zraku ljudskih bića. Gdje čovjek ima vrućinu ili toplinu, talijanska duša naroda ima TONOVE, naime, ima GLAZBU SFERA.

Sada imate više ili manje to što odgovara fizičkom tijelu, osim što ulazimo drugačije. Umjesto da kažemo, kao što to radimo u slučaju čovjeka: čvrsta supstanca, tekuća supstanca, zračna supstanca, toplina, moramo reći, u slučaju talijanske duše naroda, ako uzmemo nešto čemu dajemo analogiju fizičkog tijela (jer tada, nije isto značenje riječi, fizičko tijelo): zrak, toplina, svjetlo i zvuk. — Ovo vam pokazuje da kada talijanska duša naroda stvarno animira ljudsko biće kojem pripada, ona bira disanje kao kanal, jer njen najniži i najgušći sastojak je zrak. U stvari kod talijanske nacije, korespondencija pojedinog ljudskog bića i duše naroda odvija se kroz disanje. Talijanska duša naroda komunicira s čovjekom kroz dah. Ovo je aktualan i stvaran proces. Naravno, netko diše iz potpuno drugačijih razloga, ali utjecaj duše naroda prikriven je respiratornim procesom.

Na isti način, mogli bi otići do toga što odgovara eteričkom tijelu. U tom slučaju, morali bi početi sa životnim eterom i umjesto svjetlosnog etera ono bi imalo element koji je opisan u mojoj "THEOSOPHY" kao "goruće strasti", a za zvučni eter odgovarao bi element koji je opisan kao "pokretna osjetljivost", itd. Prema tome možete naći sastojke u mojoj "THEOSOPHY" ali morate znati kako ih primijeniti. A ako budete nastavili studiranje prirode korespondencije koja vrijedi između duše naroda i pojedinog ljudskog bića, ako ovo nastavite studirati na osnovu stvari koje sam naznačio, doći ćete do toga da je ovo povezano sa svim kvalitetama koje postoje u karakteru nacije; Ove stvari moramo studirati temeljito i čvrsto.

Ove stvari mogu jedino biti dane kroz primjere. Hajdemo sada, na primjer, kazati da želimo studirati rusku dušu naroda. Kao najniži član ruske duše naroda nećemo naći ništa materijalno, kao što su čvrste, tekuće, plinovite supstance, ili toplina, ali naći ćemo da je najniži član ruske duše naroda, koji ima na isti način kao što ljudsko biće ima alkalne, čvrste supstance, je SVJETLOSNI ETER, eter svijetla. I naći ćemo također da ruska duša naroda ima ZVUČNI ETER na isti način na koji ljudska bića imaju

unutar sebe tekuće supstance, i da ima ŽIVOTNI ETER na isti način na koji ljudsko biće ima zrak; povrh toga, naći ćemo i dio koji odgovara fizičkom tijelu ruske duše naroda kao goruće strasti, koje ono ima na isti način na koje ljudsko biće ima vrelinu, ili toplinu.

Možemo onda pitati: Kako ruska duša naroda komunicira? Sa pojedinim rusom? — To se odvija na takav način, da svjetlost odjekuje na određeni način od onog što sačinjava zemlju. Svjetlost upotrebljava određeni utjecaj na zemlju; ona ne samo da odjekuje, mogu reći, fizički, već i odjekuje posebno od vegetacije, koju tlo nosi na sebi. Svjetlost ne utječe na pojedinog rusa na direktan način, već utjecaj svjetla prvo penetrira u zemlju; naravno, naravno ne u grubu, fizičku zemlju, već u biljke, u sve što raste i cvijeta na zemlji. I sve ovo odjekuje. Ono što ovako odjekuje, sadrži medij kroz koji ruska duša naroda može komunicirati s pojedinim rusom. Ovo objašnjava vezu rusa sa svojom zemljom, koja je u njemu jača nego kod drugih, jaku vezu rusa sa svojim tлом, sa svime što zemlja donosi naprijed. Ovo je sadržano u naročitom držanju ruske duše naroda. "Pokretna osjetljivost" — i ovo je naročito važno — je prvi eterički sastojak ruske duše naroda; ona odgovara, u određenom opsegu, svjetlu, ono što svjetlo jest za nas ljudska bića.

Ovako možete dosegnuti stvarno biće, pravu prirodu nacije, i možete dosegnuti točku razmatranja pitanja: "Kako duh komunicira s drugim duhom" ... kada je jedan duh duša naroda a drugi je čovjek. Ova komunikacija odvija se podsvjesno. Kada talijan diše i održava svoj život kroz disanje — u svojoj svijesti dakle ima na umu nešto potpuno različito, to će reći, on diše unutra i vani da održava svoj život — kada talijan diše, tada duša naroda šapuće i govori njegovoj podsvijesti. On je ne čuje, ali njegovo astralno tijelo je osjeća i živi u ovoj komunikaciji koja e odvija ispod praga njegove svijesti između duše naroda i individualnog ljudskog bića.

Ono što rusko tlo zrači vani, preko činjenice da ga oploduje svjetlost sunca, sadrži mistične rune, šaputajuće rune, preko kojih ruska duša naroda govori sa pojedinim rusom, dok on prelazi preko svoje zemlje, ili osjeća život koji zrači iz svjetla. Ali ponovno, nemojte misliti da ove stvari treba gledati materijalistički. Rus možda živi u Švicarskoj, ali svjetlo što ga zemlja vraća natrag može se naći i u Švicarskoj. Ako ste talijan, možete čuti svoju dušu naroda kako šapuće kroz disanje; ako ste rus, naći ćete da čak i iz švicarskog tla dolazi ono što možete čuti kao rus. Ove stvari ne smiju se gledati materijalistički. One nisu povezane s pojedinim mjestom, premda materijalistički, i gledajući ono što ljudsko biće jest, na određeni način, u materijalističkom okviru uma, više će se dobiti od svoje duše naroda kada se živi u svojoj vlastitoj državi. Talijanski zrak, sa cijelim podnebljem, prirodno olakšava i unapređuje ovu vrstu govora koju sam upravo karakterizirao. Rusko tlo olakšava i unaprijeđuje drugu vrstu — ali ove stvari ne bi smjeli razmatrati materijalistički, jer rus može dobro biti rus izvan Rusije, iako rusko tlo posebno favorizira sve što odgovara ruskoj prirodi.

Vidjeti ćete dakle da je u jednu ruku, materijalizam nošen u umu, ali, u drugu ruku, materijalizam je nešto relativno i ništa apsolutno. Jer svjetlo koje se prostire preko ruskog tla nije samo sadržano u tijelu ruske duše naroda, već ga ima svugdje. Ruska duša naroda ima rang arhandela. (Znate da sam ovo često opisivao). Arhangel nije vezan za određeno mjesto; on je iznad ograničenja prostora.

Ovakva vrsta misli, ovakva vrsta konkretnih ideja, mora se temeljiti na našim razmatranjima, ako želimo govoriti objektivno o vezama između pojedinačnog ljudskog bića i njegove nacije. Razmotrite činjenicu da je moderno čovječanstvo veoma udaljeno od toga da ima čak i nagovještaj konkretne stvarnosti koja je sadržana u nazivu koji dajemo naciji! Usprkos tome svjetski programi su danas izbačeni vani, u kojima se netko igra s imenima nacija! Do koje mjere je sve to što danas niče u svijetu prazni govor, može se jasno vidjeti i procijeniti kroz činjenicu da je nacija stvarno biće, a biće svake nacije je, naposljetku, različito. Ono što je zrak za talijansku dušu naroda, to je svjetlo za rusku dušu

naroda, i ovo, na svoj način, traži potpuno drugačiji način komunikacije između duše naroda i pojedinačnog ljudskog bića. Antropologija je materijalistička, izvanjski način kontempliranja stvari; to će biti zadatak antropozofije da objelodani istinu, stvarne veze i istinske aspekte. Pošto su ljudska bića sada toliko daleko od istine u svom materijalizmu, nije iznenađujuće da ljudi moraju tako proizvoljno i prema tome netočno govoriti o tim stvarima, što je danas toliko naraslo i do nivoa svjetskih programa!

U utorak ćemo stoga govoriti o karakteru naše antropozofske duhovne znanosti. (Pogledaj "THE SIGNIFICANCE OF SPIRITUAL SCIENCE FOR THE PRESENT TIME," objavljeno u Vol. 7, 1939, News Sheet.) U ovoj vezi ja ću se također baviti izvjesnim stvarima koje se tiču sadašnjeg vremena, koje se jedino mogu dohvatiti sa duhovno znanstvenog stajališta. Jer patnja koju čovječanstvo mora sada nositi, povezana je u velikoj mjeri s činjenicom da ljudi ne žele imati jasan uvid u stvari koje govore, da šalju u svijet furiozne riječi koje su daleko od svakog znanja o stvarnim vezama. Ovo može postati jasno vidljivo ako uzmemo, na primjer, knjigu, kao što je pamflet koji je nedavno izdan u Švicarskoj, naslovljen "Conditions de la Paix de l'Allemagne," od autora koji je izabrao ime "Hungaricus." Uz pomoć duhovno znanstvenog pristupa, biti će dovoljno pogledati kroz ovaj pamflet, da bi detektirali sve nedostatke sadašnjeg, izobličenog načina materijalističkog razmišljanja. Iz tog razloga, također želim reći sljedećeg utorka par riječi o ovom pamfletu, ali samo iz metodičkog aspekta, samo u odnosu na način razmišljanja, jer ova publikacija, "Les Conditions de la Paix de l'Allemagne" od Hungaricus-a tako jasno karakterizira izobličeni način materijalističkog razmišljanja.

Prijevod: Monte Christo